

Det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen rettede et direkte Spørgsmaal til mig, ja, det blev rettet til Regeringen og Venstre, men jeg skal nu besvare det for mit Vedkommende. Det ærede Medlem udtalte, foranlediget, som han sagde, af en Oplysning af det ærede Medlem Hr. Ulrich, at det egentlig var en Film, som blev lavet i Toldspørgsmaalet i Fjor, at det slet ikke havde været Meningen at fremme Toldlovsforslaget. Dertil skal jeg sige, uanset den Erklæring, som det ærede Medlem Hr. Ulrich skal have afgivet den 26. Oktober, eller hvornaar det var, at det var ingen Film, ikke under nogen Omstændighed, der var baade fra Regeringens og fra Venstres Side den ærligste Villie, og det tvivler det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen vist heller ikke om, til at faa noget godt ud af denne Sag i Fjor. Naar det ærede Medlem saa siger, at de Konservative, efter hvad det ærede Medlem Hr. Ulrich har afsløret, skulde have gjort, hvad de kunde, for at modsætte sig Toldlovsforslagets Fremme i Fjor, saa er det slet ikke nogen Afsløring, for det har vi alle sammen vidst. Paa den anden Side skal jeg villigt indrømme, at der fra den Side henimod Samlingens Slutning blev vist lidt mere Forstaaelse og Imødekommenhed overfor Spørgsmaalet, end der desværre var ved Samlingens Begyndelse.

Men paa denne Baggrund spørger saa det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen mig, hvad Meningen er i Aar, altsaa om det ogsaa skal være en Film i Aar, for at bruge det ærede Medlems eget Udtryk. Jeg skal for mit Vedkommende svare, at der ifølge mit Syn paa Sagen ogsaa i Aar vil blive gjort et ærligt Arbejde fra vor Side for at bringe Spørgsmaalet et Skridt nærmere frem mod dets Løsning, men jeg kan ikke undlade at tilføje, at Stillingen beklageligvis er mindre gunstig end i Fjor. Jeg sagde for Resten allerede i Fjor, og det har altsaa bekræftet sig, at Stillingen i Aar vilde blive mindre gunstig. Naar man spørger om, hvad Grunden dertil er, skal jeg sige, at der er to Ting, som modarbejder Løsningen. Det er for det første den Prisbevægelse, vi er inde i, men det skal jeg ikke komme nærmere ind paa i Øjeblikket, det bliver der Lejlighed til, naar Toldlovsforslaget bliver fremsat; jeg skal kun sige, at efter min Formening giver et Tidspunkt, hvor Priserne er stærkt nedadgaende, stadig mindre gunstige Betingelser for Overgang til Værditoldprincippet. Den nedadgaende Prisbevægelse er blevet fortsat i det forløbne Aar. Men dernæst kommer der den Omstændighed til, at der nu, særlig i den senere

Tid, er fremkommet Udtalelser fra forskellig Side — dels her i Salen og dels udefra som Svar paa Henvendelser fra Ministeriet —, der efter min og manges Formening lægger Hindringer i Vejen for det gode Samarbejde og det gode Arbejde for dette Spørgsmaal. Det er Udtalelser, som ikke alle sammen er lige kloge.

Paa den Foranledning, som Spørgsmaalet har givet, skal jeg se paa, hvad jeg vil kalde Kriseforanstaltningernes Historie, saaledes som de har formet sig i de senere Aar. Jeg skal gøre det ganske lidenskabsløst, thi jeg staaar ganske lidenskabsløs i saa Henseende, og det forekommer mig, at Lidenskaberne har været lige lovlig højt oppe; man har forkættet hinanden baade fra den ene og den anden Side, og det ser jeg slet ikke nogen Grund til. Begyndelsen kender ærede Medlemmer, den ligger selvfølgelig i de nedadgaende Konjunkturer efter Krigstidens og den nærmest derefter følgende Periodes Højkonjunktur. Denne nedadgaende Periode kom bag paa mange. Til Trods for, at der havde lydt Masser af advarende Ord, er det alligevel saadan, det er ubegribeligt, men det er saadan, at selv utvivlsomt dygtige Finansmænd, Forretningsmænd paa forskellige Omraader, ikke kunde faa vendt, om jeg saa maa sige, i Tide og regne med de nedadgaende Kurser, de nedadgaende Priser i Stedet for med Højkonjunkturen. Der er for mig ingen Tvivl om, at dette for en meget stor Del er Skyld i alle de Krak, der kommer paa de forskellige Omraader, at Aarsagen dels er, at man ikke har kunnet se, og dels, at selve, der har kunnet se, at Tiderne vilde blive vanskeligere, og det er der sikkert mange, der har kunnet, har været inde i Forretninger af forskellig Art, der har været saa omfattende, at det har været dem umuligt at faa vendt i Tide og faa taget Reb i Sejlene, inden Hvirvelvinden var over dem.

Det er denne nedadgaende Bevægelse, der danner Baggrunden for det, jeg kalder Krisen, og jeg har en Følelse af, at den paa et vist Tidspunkt, umiddelbart før Julen 1920, var ved at fremkalde Panik i dette høje Ting — ikke i Tinget som saadant, Tinget var ikke paa det Tidspunkt beskæftiget dermed, men Spørgsmaalet kom til de enkelte Partier. Paa dette Tidspunkt, nemlig da det saakaldte Kriseudvalg blev nedsat, kom Spørgsmaalet til mig under den Form, at der blev sagt til mig: Vi har ikke Lov at rejse hjem i Juleferien, vi skal have Spørgsmaalet løst, før Juleferien gaar ind; det var et Par Dage før Julen 1920. Nu havde man selvfølgelig med Glæde ofret